

ارزشیابی شایستگی بافت گلیم لادی

شرح کار:

انجام مراحل سربندی، نقشه خوانی، بودگذاری و عبور پود از روی سه و زیر یک تار برای ایجاد نقش (بافت لادی)، دغه زنی، شیرازه پیچی و جداسازی گلیم از دار بافندگی و بکار گیری صحیح ابزار در همه مراحل

استاندارد عملکرد:

سربندی، نقشه خوانی، بودگذاری و عبور پود از روی سه و زیر یک تار برای ایجاد نقش، دغه زنی، شیرازه پیچی و جداسازی گلیم از دار بافندگی

شاخص‌ها:

- سربندی ابتدای دار
- نقشه خوانی، بود گذاری و عبور آن
- دغه زنی و شیرازه پیچی
- شل کردن دار و برش چله ها (جداسازی گلیم از دار)

شرایط انجام کار و ابزار و تجهیزات:

شرایط: زمان: ۱۳۵ دقیقه مکان: کارگاه بافت فرش -دار گلیم بافی ۱۵۰×۱۰۰ سانتیمتر

ابزار و تجهیزات:

دار گلیم بافی، پود و خامه گلیم بافی، سیخ بودکشی، نخ سربندی، دغه، قیچی، متر، ماژیک، آچار دار

ردیف	مرحله کار	حداقل نمره قبولی از ۳	نمره هنرجو
۱	سربندی	۱	
۲	نقشه خوانی و بودپیچی و بودگذاری	۲	
۳	دغه زنی و شیرازه پیچی	۲	
۴	برش چله ها و جداسازی گلیم از دار	۲	
	شایستگی های غیرفنی، ایمنی، بهداشت، توجهات زیست محیطی و نگرش: - مدیریت زمان - مدیریت مواد و تجهیزات	۲	
	میانگین نمرات		*

* حداقل میانگین نمرات هنرجو برای قبولی و کسب شایستگی، ۲ می‌باشد.

فصل ۵

گليم ورنى

شایستگی بافت گلیم ورنی

مقدمه

گلیم ورنی^۱ جز گلیم های پیچیده به شمار می رود. برای بافت این نوع گلیم هم مانند آنچه در فصل های گذشته فرا گرفته اید، ابتدا دار بافندگی مناسب انتخاب و تنظیم و کنترل می شود. مراحل بافت گلیم ورنی عبارتند از:

تاکنون نام گلیم ورنی را شنیده اید؟ گلیم ورنی چگونه گلیمی است؟ آیا نام دیگری نیز دارد؟ این نام ها بیشتر در کدام مناطق بکار می روند؟ در مناطق مختلف به گونه ای مختلف بافته میشود؟

استاندارد عملکرد: سربندی، پودپیچی و پودگذاری و ایجاد نقش در گلیم بر اساس نقشه و جداسازی آن از دار بافندگی

۱. گلیم ورنی در مناطق مختلف ایران به نام های سوماک، رند، پیچ و قایق شناخته می شوند.

مراحل بافت گلیم ورنی

به سربندی میرسد. در اینجا سربندی تلفیقی آموزش داده می شود. هنگامی که چند نوع پودگذاری در سربندی یک گلیم به کار رود، سربندی آن را تلفیقی می نامند. معمولاً هر رج یا چند رج با یک شیوه بافته و پودگذاری می شوند و با تغییر روش پودگذاری رج بعدی تنوع و تلفیق به وجود می آید.

مراحل اول) چله کشی: چله کشی گلیم ورنی مانند دیگر گلیم ها انجام می شود که در فصل اول بطور کامل آن را آموخته اید. البته سیه بندی گلیم ورنی با سایر گلیمها متفاوت بوده و مشابه قالی است. در گلیم ورنی همانند قالی هر جفت تار برابر با یک خانه ی نقشه (شطرنجی) است.

مرحله دوم) سربندی تلفیقی: پس از مرحله چله کشی نوبت

نمونه یک سربندی تلفیقی | تصویر ۱-۵ ▲

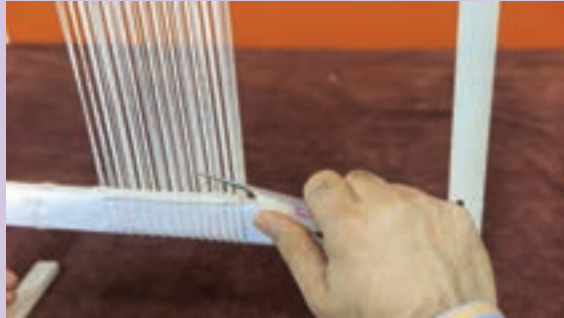
مشخص کنید در هر ردیف چه نوع پود گذاری انجام شده است و کنار آن نامش را بنویسید.

فعالیت کارگاهی

احتیاط کنید

روش های اشتباه در دست گرفتن قلاب و حرکت آن

روش های صحیح در دست گرفتن قلاب و حرکت آن

پس از سربندی بافت گلیم ورنی را تا در چند گام به ترتیب زیر انجام می‌دهند:

۱- با توجه به نقشه گلیم، پودهای رنگی لازم را با ضخامت و مقدار لازم انتخاب و هر رنگ را بصورت کلافهای کوچک تخت آماده می‌کنند.

۲- با توجه به چله‌های شیرازه هر سمت با نخ مناسب شیرازه پیچی را آغاز می‌کنند.

در صورت تمایل به بافت شیرازه حصیری به موارد زیر توجه شود:

- تعداد چله‌های در نظر گرفته شده برای شیرازه حصیری در هر طرف الزاما بایستی زوج باشد

- چله‌ها بصورت جفتی بکار می‌روند

- تعداد جفت‌های شیرازه حصیری متناسب با ویژگی منطقه در نظر گرفته می‌شود.

در سربندی تلفیقی لازم است به نکات زیر توجه شود.

۱- از نقوش متناسب با نقشه منطقه (مورد نظر) در سربندی استفاده می‌شود.

۲- ابتدا و انتهای سربندی هر دو مشابه یکدیگر و با یک نوع پودگذاری بافته می‌شود

پانوش: گلیم ورنی در مناطق مختلف ایران به نام‌های سوماک، رند، پیچ و قایق شناخته می‌شود.

بافت سربندی تلفیقی:

سربندی تلفیقی مانند مراحل بافت سربندی دیگر گلیم هاست.

اما به تناسب سلیقه، توانایی بافنده و نوع نقشه گلیم از انواع پودگذاری‌ها در آن استفاده می‌شود.

مرحله سوم) بافت گلیم ورنی: بافت گلیم ورنی و پودگذاری و

نقش اندازی در آن رج به رج انجام می‌شود. و تا زمانی که یک رج

آن تمام نشده باشد رج بعدی شروع نمی‌شود.

▲ یک نمونه گلیم ورنی قدیمی | تصویر ۳-۵

۴- بر اساس نقشه کنار سمت راست بافت پس از رج پودگذاری سراسری با پود رنگی (لور) بافته می‌شود.

۳- درگیر کردن پود رنگی با چله‌ها همانند سربندی و گلیم ساده انجام می‌شود..

بخشی از یک گلیم ورنی با شیرازه حصیری | تصویر ۴-۵ ▲

توجه

چپ دست ها می توانند از سمت چپ کار بافت را شروع کنند.

بافت به شکل خطوط ریز اریب (شیب از چپ به راست) در بافتی که از سمت راست آغاز شده است، نمایان می شود. اگر بافت از سمت چپ آغاز شود این خطوط برعکس می شوند.

۵- پود پس از درگیر شدن با اولین چله از روی دو چله عبور داده شده و از پشت چله دوم به میان آن دو بازگشته و از زیر پود رو خارج می شود..

۶- حرکت پیش با چله های بعدی هم تکرار می شود. حاصل کار

مرحله اول

مرحله دوم

مرحله سوم

مرحله چهارم

مرحله پنجم

مرحله ششم

مرحله هفتم

مرحله هشتم

مرحله نهم

مرحله دهم

مرحله یازدهم

مراحل بودگذاری در گلیم ورنی | تصویر ۵-۵ ▲

توجه

با آنکه در بافت پیچشی خطوط بافت روی دوچله دیده می شوند اما بود دور هریک چله پیچیده شده و استحکام بافت بالا می رود.

فکر کنید

تفاوت بافت در نمای پشت و روی گلیم ورنی چیست؟ چه عاملی سبب بروز این این تفاوت می شود؟ پاسخ را همراه با تصویر به هنر آموز خود تحویل دهید.

۷- پس از یک رج بافت یک ردیف بود ساده و سراسری از لا به لای چله ها عبور داده شده و دفتین زده می شود.

توجه

- هنگام ایجاد نقش و انتخاب پود رنگی در هر ناحیه که برای اولین بار استفاده می شود سر پود را گره می زنند. سپس آن را از میان دو چله که یک چله آن به رنگ قبلی بافته شده، به سمت پشت کار هدایت می کنند به گونه ای که گره در بین دو چله و در پشت قرار گیرد. آن گاه به روش قبلی بافت را ادامه می دهند.

- روش گره زدن پود رنگی: سر پود رنگی با فاصله ی حدود ۲ سانتی متر از نوک آن گره زده می شود

- ۸- پس از پایان بافت هر رنگ پود بر اساس نقشه، اضافه نخ را یک نیم دور به دور چله ی سمت چپ پیچیده و به پشت کار منتقل می شود. برای چپ دست ها بر عکس انجام می شود.
- ۹- پس از بافتن تمام رجها مطابق بانقشه سر بندی پایانی را انجام می دهند. و گلیم را از دار جدا می کنند.

کار گروهی

چند نوع گلیم ورنی وجود دارد؟
در منطقه خود جست و جو کنید و انواع گلیم های ورنی را بیابید. از آن ها عکس گرفته و بررسی کنید تفاوت آنها در چیست؟
سپس از آنها گزارش تهیه کرده و به کلاس بیاورید.

پشت یک گلیم ورنی | تصویر ۷-۵ ▲

روی یک گلیم ورنی | تصویر ۶-۵ ▲

بحث گروهی

با یکدیگر بحث کنید علت اینکه اضافه نخ به این روش به پشت کار منتقل می شود چیست؟ آیا روش مناسب دیگری نیز وجود دارد؟ آن روش را نیز ارائه دهید.
هنگامی که یک ردیف کامل نقشه بافته شد (یک رج کامل شد) یک پود سراسری از لابه لای چله ها عبور داده شده و دفتین زده می شود. این کار به همین ترتیب در هر رج ادامه می یابد.

کار گروهی

گلیم های ورنی منطقه خود را با گروه جست و جو کنید و از جزییات بافت آن عکاسی کنید. بررسی کنید پود گذاری پیچشی به چند شکل انجام شده است؟ (جهت خطوط بافت) این شکل ها چه تاثیری در زیبایی گلیم ورنی دارد؟

فعالیت کارگاهی

جدول زیر را با یافته های خود از آموزش هایی که در فصل های مختلف این کتاب فرا گرفته اید پر کنید:

نوع گلیم	روش بافت	شکل پودها از پشت	پود اضافه

ارزشیابی شایستگی بافت گلیم ورنی

شرح کار:

انجام مراحل سربندی ابتدای دار ، نقشه خوانی ، پودگذاری و پیچیدن پود به روش ورنی ، دغه زنی و شیرازه پیچی ، شل کردن چله ها و برش آنها (جداسازی گلیم از دار) و بکارگیری صحیح ابزار و وسایل در تمام مراحل

استاندارد عملکرد:

سربندی ، پودپیچی و پودگذاری و ایجاد نقش در گلیم براساس نقشه و جداسازی آن از دار بافندگی

شاخص‌ها:

- کارگاه بافت
- دار گلیم بافی ۱۵۰ × ۱۰۰ سانتیمتر
- سربندی ابتدای دار
- نقشه خوانی، پودگذاری و پیچیدن پود
- دغه زنی و شیرازه پیچی
- شل کردن چله ها و برش آنها (جداسازی گلیم از دار)

شرایط انجام کار و ابزار و تجهیزات:

شرایط: زمان: ۱۳۵ دقیقه مکان: کارگاه بافت فرش - دار گلیم بافی ۱۵۰ × ۱۰۰ سانتیمتر

ابزار و تجهیزات:

دار گلیم بافی، پود و خامه، سیخ پود کشی، نخ سربندی، دغه، قیچی، متر، ماژیک، آچار دار

ردیف	مرحله کار	حداقل نمره قبولی از ۳	نمره هنرجو
۱	سربندی	۱	
۲	نقشه خوانی و پودپیچی و پودگذاری	۲	
۳	دغه زنی و شیرازه پیچی	۲	
۴	برش چله ها و جداسازی گلیم از دار	۲	
	شایستگی های غیرفنی، ایمنی، بهداشت، توجهات زیست محیطی و نگرش: - مدیریت زمان - مدیریت مواد و تجهیزات	۲	
	میانگین نمرات		*

* حداقل میانگین نمرات هنرجو برای قبولی و کسب شایستگی، ۲ می‌باشد.

بنر آموزان محترم، بنر جوان عزیز و ادیبی آمان می تواند نظریه های اصلاحی خود را درباره مطالب این کتاب از طریق نماد
پست الکترونیک: تهران- صندوق پستی ۱۵۸۲۵/۴۸۲۴- گروه درسی مربوط و یا پیام نگار tvoccd@roshd.ir ارسال نمایند.

وبسایت: www.tvoccd.medu.ir

و قمرتالیف کتاب های درسی فنی و حرفه ای و کاروانش